

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserter) vsprejema upravništvo (in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 72.

V Ljubljani, v petek 29. marca 1895.

Letnik XXIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. aprilom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Doklej še?

Ogerski državni zbornici je došlo več peticij, naj v posebnem zakonu označijo Košutove zasluge. Včeraj dne 28. t. m. se je zbornica posvetovala o njih. Brzjav nam poroča, da je posl. Babo za prihodnje zasedanje napovedal samostalen predlog v tem obziru. Ministerski predsednik Banffy je priporočal, naj se vsprejme odsekov predlog, da se namreč imenovane peticije spravijo v arhivu. Dvakratno obravnavanje te zadeve se bojé ne more dopustiti. O napovedanem predlogu je pa izjavil Banffy, da se mu bo vlada ustavila. Vlada namreč popolnoma v vsem priznava Košutove zasluge za liberalni razvoj ogerske države, toda vendar misli, da ne depušča razmerje, v katerem je bil Košut do

vlade in do vladarja, da bi se njegove zasluge v zakonu označile. — Odsekov predlog se je potem vsprejel.

Pri tem pač moramo vprašati, ali je tako govorjenje ministerskega predsednika dostojno? Ali se ne vidi iz njega, da tudi vlado preveva popolnoma Košutov duh in da se ga upa tudi javno kazati. Samo v toliko se pri tem zatajuje, v koliker je potrebno, da si še ohrani sposobnost za vladanje. Ogerskega ministra besede diše po veleizdajstvu in nam kažejo v vsi nagoti prežalostne razmere onstranlitevske polovice naše države.

Košutove zasluge, liberalen razvoj Ogerske, peticije za proslavljenje komedijantskega upornika v arhivu po priznanju in po želji vsega ministerstva — to vzbuja nebrojno mislij. — Ali je še mogoče ozdraviti Ogersko? Ali jo je mogoče rešiti propada? In morda ni neopravičeno tudi vprašanje: Kako dolgo bo še obstajala mažarska Ogerska?

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. marca.

Dopolnilne občinske volitve na Dunaju. Včeraj so se vršile dopolnilne občinske volitve na Dunaju za 3. razred in sicer v II., VI., X., XI. in XIII. okraju. Izmed teh so bili razven II. okraja vsi zastopani po antiliberalcih. Včeraj so pa združeni kristijani priborili zmago svojemu kandidatu tudi v II. okraju Leopoldovem, kar je zelo pomenljivo, ker v tem okraju prebiva zelo veliko židov, ki se pa letos le mrzlo vdeležujejo volitev. Kakor posnemamo iz časniških poročil, so bile agitacije na obeh straneh zelo živahne. Glavna borba pa se bo

vršila v drugem razredu, kjer so letos oddati vsi mandati. V tem razredu je pritisk zelo hud, ker je tukaj mnogo uradnikov in učiteljev volilcev. Ker tudi konservativni koalirani listi ne podpirajo antiliberalcev, najbrže, da ne bodo zmagali v toliko okrajih, da bi pridobili večino v mestnem zboru, pač pa je gotovo, da bo opozicija v kljub vsem tem raznovrstnim nasprotnikom prišla vtrjena in pomnožena v mestni zastop.

Volitev v Nitri. Včeraj je bila dognana razprava o famozni volitvi v Nitri. Zbornica je vzela na znanje, da se je Latkoczy odpovedal mandatu, ter naročila predsedniku, da skrbi za razpis nove volitve. Stvar se je končala „žalostno“ za opozicijo, kajti bilo je mnogo krika, a vspeh je jedino ta, da svet zvé o nasilstvu mažarskega šovinizma. Opozicija je spravila neverjetne stvari na dan, ki gotovo niso na čast mažarskim kulturonošcem. Posebno zanimivo je, da je Pazmandy ministru Perczel u dokazal laž v zbornici magnatov. Perczel je namreč trdil, da mu o dogodkih v Nitri ni nič znanega. Pazmandy pa prečita telegram, ki ga je na dan volitve v Nitri neki član vladne stranke odposlal ministru, protestoval proti postopanju predsednika volilne komisije in prosil takojšnje odpomoči. Vtis tega telegrama je bil nepopisen, ker je ministra postavil na laž.

Srbija. Vlada je okrožnim načelnikom naznaila, da naj se volilni listki razdelé le onim osebam, ki plačujejo vsaj 15 frankov davka brez osebnega davka. Vsled te naredbe zgubé volilno pravico vsi nižji davkoplačevalci; zato ostro pišejo tudi naprednjaška glasila proti tej naredbi, češ, da je nezakonita, ker se mora všteti tudi osebni davek.

Nemčija. Odkar obstaja nemška država, ni še imela katoliškega predsednika v zbornici, kakor

LISTEK

Na prvi straži.

Češki napisal B. Brodský, prevel P. B.

(Konec.)

VI.

Mej tem časem pa je prišel duhovnik k bolniku, o katerem smo že preje poročali. Ker je naš jetnik vedno bolj pešal in se je bilo bati, da kmalu umrje, opozorili smo ga na to. Hvaležen nam je bil zato. Najmanjšega strahu ni kazal pred smrtjo. Rekel je:

„Bratu mojemu krvoločniki niso dovolili, da bi ga bil duhovnik tolažil v njegovih poslednjih trenutkih, meni pa moji sovražniki v vojski ne odrekaajo te sreče. Da bi je bil pač vreden! Da bi mogel pač zadostiti dovolj svojemu Bogu, da bi mogel vzlasti zatreti v sebi strast maščevanja, ki je tako kruto divjala v mojem srcu in tako oblastno meni gospodovala“ . . .

Pomolčal je na to nekaj časa, potem pa se je obrnil k poročniku, rekoč:

„Gospod poročnik, dovolite mi, da smem iti za tem duhovnikom. Povrnem se, dam vam častno besedo“. Govoril je hitro, glas se mu je tresel. Molče sem mu dovolil, a on izgine v nočni tmini. Cez dolgo časa se vrne. Bil je spet zelo blede, toda miren in globoko ginjenje se mu je bralo v očeh.

Vsede se na prejšnje mesto. Potem vzame iz kanistre neko podobico. Pogledam skrivaj in vidim, da je podoba Matere božje, ulita v bron. Poljubi jo in spet spravi. Pa si podpre glavo z zdravo roko in zagleda se v tla.

Opazil sem, da joče.

Svitalo se je. Morali smo na konje.

* * *

Naposled se približa težko pričakovani trenotek. Primirje je bilo sklenjeno in armadi mir oklican. Bili smo ravno na moravskih mejah, ko nam prinese naš kurir to vest. Ob enem sem dobil povabilo, da bi obiskal poveljnika oddelku pruske vojske, ki je nas zasledoval in bival že nekaj dnij v Pelhřinu. Povabilo sem sprejel in šel.

Vljudno so me sprejeli in pogostili. Tudi jaz povabim neprijateljske častnike k sebi v skriti svoj tabor. Sprejeli so tudi povabilo in prišli drugi dan. Komaj se pozdravimo, obvisé takoj njihove oči na našem vjetniku. Njegova uniforma ga je izdala. Vprašali so me, kje, kdaj in kako sem ga vjel. Začel sem praviti, vendar sem sklenil, da zamolčim njegovo dejanje. Ko sem dokončal in o njem samo rekel, da sem ga odvel kot ranjenega vjetnika, oglasi se naglo ob moji strani.

Spel se je po koncu, z nekakim ponosom v obrazu in gledal mogočno na častnike.

„Gospodje“, reče s povišanim, močnim glasom, „gospod poročnik naj mi odpusti, ako rečem, da ni

govoril čiste resnice. Vjeli so me še le potem, ko so videli, da sem s svojo roko ustrelil poročnika Langra Leopolda, kraljevih rdečih huzarjev, pod katerega poveljništvom sem služil. Jaz sem Stanislav Sczepanowski, poljski žlahtec in kraljevi pruski huzar drugega polka“.

Pokloni se in odide mej dragonce. Molčal sem. Častniki ta hip niso mogli nič govoriti. Naposled me vpraša ritmajster, ali je res, kar je govoril. Moral sem pritrditi. Zasmeha se prezirljivo in obrne pogovor drugam.

Cez nekaj dnij dobim povelje, da se s svojim oddelkom in vjetnikom pridružim polku do Olomuca. Začudil sem se, da je bil v povelji tudi govor o mojem vjetniku. Rad bi mu bil dal svobodo. Tako pa nisem mogel.

Ko ga pri mojem dohodu v Olomuc oddam veliki komandi, nasmeja se mi in zakliče: z Bogom! Nekaj neizrekljivo milega in prikupnega je bilo na njegovem obrazu. Moral sem za svojo dolžnostjo in izgubil sem ga izpred očíj. — — —

Dne 20. oktobra se je slišal v pruskem taboru v Poznanju kratek strel nekaj karabinov. Konji pričujočih huzarjev so odskočili in pred nje je palo neko mrtvo truplo brez kakega vzdih. Nekoliko Poljakom, ki so bili v polku, skreile so se ustnice tesneje in trudili so se zatreti solzo v očesu.

Padel je tisti hip dober njih brat Stanislav Sczepanowski, zvest sin svoje zemlje, zadnji list svoje rodovine.

1/4 6 h M. M.

ga ima sedaj; istotako je katolik drugi podpredsednik Spahn. Bismarckovi listi že napovedujejo, da utegne cesar novo predsedstvo pri vsprejemu pošteno ošteti. „N. Fr. Pr.“ celó prorokuje, da jih cesar niti vsprejel ne bode. Predsedniki se gotovo ne bojé Bismarckovih lizunov, ker stojita večina zbornice in prebivalstvo za njimi.

Francija. Predsednik republike Feliks Faure, prispel je véčeraj zjutraj v tabor pri Sathonay, kjer je zbran oddelek armade, ki se odpelje na Madagaskar. Ko so oddali vojakom zastavo, nagovori jih predsednik: „Francoski narod vas bode spremljal s ponosom in zaupanjem v boji, v katerem boste branili sorojake in koristi domovine. Ne pozabite, da zastava pomeni veljavo orožja in francoskega duha, in umeli boste tudi nalogo civilizacije, katero vam naroča republika.

Španija ima mnogo skrbi radi vstaje na Kubi. Sedaj se odpelje s štirimi vojnimi ladjami zopet 6000 mož proti ustašem pod poveljstvom najboljšega generala Martinez Camposa. V zbornici je v sredo republikanec Pedregal zahteval, vedeti vzroke, zakaj je odstopila prejšnja vlada. Canovas mu odgovori, da je vlado prevzel brez pogojev in torej prezira odstop liberalne vlade.

Cerkveni letopis.

VIII. Apologetičen govor.

Verska resnica je, da je Jezus Kristus v zakramentu sv. Rešnjega Telesa resnično in bistveno pričujoč. Kako pa se obnašajo katoličani temu zakramentu nasproti? Ne bo torej odveč, ako se ozremo v naših govorih tudi nanj.

I. Celi stari vek je polno pred podob svetega Rešnjega Telesa. Se naštejejo. — Kar je bilo predoboljeno, obljubil je tudi Jezus. V puščavi je pomnožil čudovito kruhe. To priliko je porabil, da je mišljenje ljudstva jel odvracévatí od telesne hrane in opozarjati je na duhovno hrano. „Delajte ne za jed, ki mine, marveč za jed, ki ostane za véčno življenje.“ — „Jaz sem živi kruh...“ Splošno preseñenje med ljudstvom. „Kako nam more ta svoje meso dati v jed?“ — Jezus pa ostane pri besedi: „Resnično vam povem, ako ne boste jedli mesa Sinu človek...“ „Moje meso je res jed“ itd. Vsi, tudi učenci so nevoljni radi teh besed: „Trd je ta govor.“ A Jezus jih ne prekličé, sklicuje se na svoj vnebohod.

Učenci odstopijo od njega, naudušenje ljudstva se ohladi. Vsi ga zapusté, le aposteljni ostanejo. Jezus da tudi njim prosto pot; če hočejo, naj ga zapusté, on ostane pri besedi. Tedaj izpove Peter vero: „H komu pojdemo? Ti imaš besede véčnega življenja. Mi smo verovali, ker smo poznali, da si ti Kristus, Sin živega Boga.“ Verujejo torej na božjo veljavo Kristusovo in tako delajmo tudi mi. Ali bi ne bilo smešno, ko bi višji cenili iskrico luči v naši pameti, nego solnce resnice, Jezusa Kristusa?

II. Kar je Kristus obljubil, to je postavil pri zadnji večerji: „To je moje Telo, kelih moje krvi.“ Vsvoji oporoki je podaril svoje sveto Telo svoji nevesti — sv. cerkvi. Leonardo da Vincijeva slika. Besede Kristusove ne trpé nobene drugačne razlage. To je moje Telo, ki bo za vas dan o, torej resnično telo. Kri, ki bo za vas prelita, torej resnična kri. Bog, ki je ves mir ustvaril iz nič, zamore tudi kruh in vino, ki je, ki biva, spremeniti v svoje Telo in Kri. — Tudi evangelisti, ki sicer razlagajo vsako količ kaj skrivnostno besedo, ne pristavijo Jezusovim besedam niti pičice.

Ustno izročilo, sveti očetje. Kristijani so sv. Telesu vedno skazovali božjo čast, in dasi so bili obrekovani, da koljejo otroke in vživajo njihovo meso in kri (tjesteične pojedine), vendar so sv. Telo skrivali pred pogani, da bi se mu ne godila nečast. Liturgične molitve, določbe etc. Vera v presv. skrivnost je torej tako stara, kakor cerkev.

Naša sveta dolžnost je, da Jezusa v sv. Telesu ne le častimo, marveč molimo. Kršč. možjé, pomislite torej, kdo prebiva v tabernakelju! Nekateri se obnašajo, kakor bi tega ne vedeli. „Filipe, koliko časa sem že med vami, in vi me še ne poznate?“ Umej, kdor more, mlačnost in nebržnost kristijanov. Zgled iz franc. revolucije.

Slovstvo.

Yves Guyot: Okrutništvo socijalističko, predočie u hrvatskom ruhu Milan Krešić. U Zagrebu. Knjižara dioničke tiskare 1894. — Cena 80 kr. — Na 188 straneh nam v lepi hrvaščini podaje ta

knjiga o ceno in obsodbo socijalističnih načel iz peresa bivšega francoskega ministra javnih del (1889 do 1892). Yvesea Guyota. Povsod se nam kaže iz razprave zvest liberalen, popolnoma brezversk, darvinističen žurnalist, kakoršen je Guyot še sedaj. Lep, vedno zanimiv slog, poln duhovitih opazk ga označuje. Kedor se zanima zato, kako se na materijalističnim temelju da upirati socijalističnim sanjam, najsi naroči imenovano knjigo. Poučil se bo v vseh obzirih, a pred vsem bo izpoznal, da očetu liberalizmu ni mogoče zatajiti hčerke socijalne demokracije, če ima prav duhovite branivce. Morda o priliki prijavimo kak odstavek iz te knjige; za danes le to izražamo, da jo bo vsak zaveden katoličan, kogar zanimljejo socijalna vprašanja, rad prebral, a tudi z zadovoljstvom — odložil.

Glasba.

Alleluja! Velikonočni napevi za mešan zbor (4 velikonočne pesmi, Regina coeli laetare in Te Deum laudamus.) Založil Ign. Hladnik. Op. 22. V Ljubljani. Založil skladatelj. — Tisek J. Blasnikovih naslednikov. — Dasi se kaže tudi v teh pesmih cela individualnost skladateljeva, vendar se nekatere precej odlikujejo od drugih njegovih skladb. V prvi pesmi nas ne zadovoljuje nepopolni sklep, kateri se petkrat ponavlja, predno se napev vrne na toniko. V drugi se glasi slabo precej ob začetku skok sopranov, v tretji je ritem prisiljen. Veliko boljše pa so zadnje tri pesmi. „Slavospev Zveličarju“ je dobro premišljena skladba. V lepi imitaciji se dvigajo glasovi, oznanujoč „Zmagalec slavo!“ Izvestno bi dosegel g. skladatelj lep vspeh, ako bi skrbno gojil kanonične oblike in jih dosledno izvajal. Jednostavna, pa ljubezniva in dostojna skladba je „Regina coeli“. Pri „portare“ je prehod v a-mol pretrd, in v 13. taktu bi imel bas namestu drugega f bolje d. Tudi „Te Deum“ je primeren, in se glasi prav veličastno. Ako se očita moderni glasbi mehkužnost v harmonizaciji, s tem še ni rečeno, da mora biti cerkvena trda in okorna. Zato naj bi pazil skladatelj na zvezo akordov (n. pr. pri „sanguine“ in dr.) Nikdo ne dvomi, da je skladateljeva nadarjenost izredna, skladbam njegovim se vidi, da so z lahkoto privrele na dan, ljudstvo jih posluša rado, ker čuti, da so sorodne njegovemu mišljenju in čustvu. Ravno zato pa ni neopravičena želja, da bi se skladatelj povspedel do one dovršenosti, katero zahteva cerkvena glasba od svojih gojiteljev. Cerkevna umetnost naj ugaja tudi ljudstvu, a to ni njen zadnji namen. Pri posvetni glasbi se marsikaj izpregleda, a cerkvena se meri z višjim merilom. Prepričani smo, da spoznava g. skladatelj pravo glasbo in da bo, izobražujoč se po klasičnih vzorih, pripomogel povzdigniti pravo umetnost na naših korih. E. L.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. marca.

(Novi predsednik okrožnega sodišča v Celju.) Graški listi poročajo, da je predsednikom okrožnega sodišča v Celju imenovan nadsodišča svetnik Rudolf Ullépit sch pl. Krainfels. Novoimenovani okrožni predsednik je devet let služboval v Novem mestu. Po mišljenju je Nemeec, kako da je njegovo življenje, sporočili smo že nedavno v našem listu. Stajerski Slovenci nimajo nobenega vzroka veseliti se tega imenovanja, dasi tudi ne žaljujejo za odišlim dr. Gertscherjem.

(Imenovanja.) Deželno sodnemu svetniku okrož. sodišča v Celju Aleksandru Balogh u je cesar podelil naslov in značaj nadsodiškega svetnika. — Dalje je cesar imenoval profesorja na drž. višji realki v Građu, dr. Antona Reibenschuh, vodjo tega zavoda. — Trgovinski minister je potrdil izvolitev Evgen pl. Ritter — Zahony-ja predsednikom in Ljudovita Mighetti, podpredsednikom obrtna in trgovinske zbornice v Gorici za leto 1895.

(Z Dunaja) 28. marca se nam poroča: V proračunskem odseku je naučni minister Madejsky na vprašanje poslanca Klun-a, kako je s stalno vredbo kongrué za duhovne v dušnem pastirstvu, odgovoril, da so v naučnem ministerstvu izdelali načrt za stalno vredbo kongrué, in sicer po predlogih, katere so stavili škofje. Ta načrt se je izročil finančnemu ministerstvu, ki se je s svojega stališča izreklo, da bi ta preosnova bila združena z velikimi novimi troški, katerih pa bi ne zmagovalo sedanje finančno stanje. Zato si vlada pridrži določiti čas, kdaj se bodo te predloge izročile državní zbornici v obravnavo.

(Shod volilcev v Hrušici) se bo vršil dne 31. t. m. in sicer v hiši Antona Požarja ob 1/3. uri popoldne. Poročali bodo volilec deželna poslanca gg. Mandić in Jenko ter državni poslanec V. Spinčić.

(Iz Trsta) se nam poroča 27. t. m.: V torek pripeljala se je nadvojvodinja Stefaniya z Reke v Trst, kjer je bila na kolodvoru od načelnikov raznih oblastij slovesno vsprejeta. Udeležila se je koncerta, kateri se je vprizoril njej na čast. Odtod se je popoldne odpeljala ob 3. uri v Miramar. V korist društvu „Zlatega križa“ je podarila 100 gld. — Zanimivo je, kar so poročali slovanski listi o bivanju nadvojvodinje Stefaniye v Opatiji. Tam so ba je skušali vplivati laški krogi na cesaričinjo-vdovo, da bi kako posredovala pri razveljavljenju občinskih volitev, ki so se nedavno za Volosko in Opatijo zvršile v prilog Hrvatom. Prestolonaslednica - vdova pa je zavrnila to predrznost, rekoč, da nima nobenega vzroka biti proti Hrvatom, ki so se vsikdar, vzlasti pa leta 1848, skazali kot zvesti branitelji našega cesarja. — Točnejšega in bolj zasluženega odgovora pač ni mogla dobiti iredentska svojat.

(Iz leskovške dekanije): Sava je silno narasla, kaj oblastno se vali, zrasla je pri Krškem okoli 3 metre visoko. Tudi Krka je jako izstopila radi tanjanja snega in deževja, pa tudi zato, ker jo Sava zavira na odtoku. G. dekan dr. J. Strbenc na potu, da bi vodil pogreb r. g. I. Vovka v Št. Jerneju, moral se je vrniti, ker je bila cesta proti Kostanjevici preveč pod vodo. Kar je bilo za pošto tisti dan, so prenesli po čolnu. — Duh. konferenca za-to dekanijo bo 29. aprila.

(Iz Metlike) 27. marca.: Kakor znani Goethejev „Zauberlehrling“, tako menda zdihujejo nekateri metliški „purgarji“, ko vidijo, kaj počenja njihova metla. Seveda iščejo tiste čarovniške besede, s katero bi jo mogli ukrotiti, pa je ne najdejo. Se celo zloglasni § 19. se jih neče usmiliti. Nekateri mislijo, da je to „strafbar“, kar je zadnjič pisala naša zadruga. Nam se čudno zdi, kako bi moglo biti to „strafbar“; saj brezova metla ni za drugo, nego da ometa saje iz dimnikov. Če pa te saje včasih pošljemo v „Slovenca“, kdo nam more to zameriti? — Govori se pri nas tudi že o prihodnjih deželno-zborskih volitvah. Pravijo, da bodo na kmetih zmagali klerikalci, mesto pa da je njihovo. Vederemo. — Iz Črnomlja so vam zadnjič jedenkrat poslali popravek, da je bilo pri volilni komisiji vse v redu. Pri nas pa niti pri tej komisiji ni bilo vse, kakor bi moralo biti. Mesto sina posestnika, ki je v Ameriki, je prišel volit njegov oče, ki ima isto krstno ime. Temu je oporekal neki volilec, a volilna komisija se ni zmenila za to, da bi stvar preiskavala, kakor je bila njena dolžnost (volilni red z dne 2. aprila 1873, § 36. aj). Upamo, da se odslej tudi v Metliki ne bo več kaj takega zgodilo. Toda za danes zadosti. „In die Ecke Besen, Besen seid's gewesen!“

(Zadnje seje mestnega zbora) se je udeležilo 20 odbornikov pod predsedništvom županovim. Župan sporoči odbornikom, da se je presvitli cesar zahvalil za izraženo sočutje o priliki smrti nadvojvode Albrehta. Zbor je poročilo poslušal stojé. — Župan nadalje poroča, da se je 21. in 22. januarija na Dunaju udeležil shoda zastopnikov mest ter odbornikom naznani sklepe tega shoda. — Na to podžupan dr. pl. Bleiweis prevzame predsedništvo. — Odbornik G o g o l a poroča, da se bodo letošnje dopolnilne volitve vršile 22. aprila za tretji, 24. aprila za drugi in 26. za prvi volilni razred. Predsedniki volilnih komisij bodo: za tretji razred Valentinčič, za drugi Zabukovec in za prvi Petričič. — Kot člani stalne komisije za vojaški nabor se izvolijo odborniki: Klein, Valentinčič, Velkavrh in Škrjanec. — V imenu stavbinskega odseka poročajo: Dr. Stare o prošnji Ant. Dečmana za gradnjo in otvorenje dveh cest na njegovem parcelovanem posestvu na Poljanah, ter predlaga, naj se prošnja stavi z dnevnega reda, ker je prosilec vložil druge načrte; Šubie o oddaji mizarskega in ključavničarskega dela pri šolskem poslopu na barju. Odsek odklanja poročilo, ker mu magistrat ni predložil ne načrtov, ne proračuna. Gogola nasvetuje, naj se naroči magistratu, da predloži načrte in proračune. — Dr. Staré poroča o zgradbi ceste do brambovske vojašnice. Cesta bi stala 17.048 gld., in ker ni pokritja, naj se stvar odloži. Obvelja. — Terček poroča o prošnji Jos. Prosenca gledé odkupa nekdej Jalenove hiše. Ponudba se odbije, ker je prenizka. — Šubie poroča o nakupu zemljišč za cesto z

Ilovice k šoli na barju. Dovolj se za leto 1895 kredita 600 gld., ostala potrebščina naj se ustavi v proračun prihodnjega leta, stavbeni urad pa naj izdelata načrte. — Stavbiščni parceli št. 203/1 in 144/5 ob Tržaški cesti se prodajo podjetniku Zupančiču po 8 gld. štirjaški seženj s pogojem, da jih v treh letih zazida. Poleg tega mora plačati 100 gld. najemnine za že porabljeni prostor. — Za napravo hodnika na sv. Petra cesti od Usnjarskih ulic do mitnice se bode za leto 1896 stavilo v proračun 5400 gld. — Dimnikarska dela pri mestnih hišah se oddajo pod sedanjim pogojem za tri leta Strielu in Vrhovu. — Računi o dotacijah za mestne ljudske šole pro 1893/94 se potrdijo; račun za realno se pošlje deželni odboru, da pojasni jedno točko. — Svetek poroča o skontrovanju mestne blagajnice dne 10. decembra 1894 ter nasvetuje, da se mora tretji ključ od glavne in depozitne blagajnice izročiti kontrolorju Lahajnerju, blagajnični izkaz 15. in zadnjega dne v mesecu predložiti županu in načelniku finančnega odseka, in da se mora razpisati mesto praktikanta za knjigovodstvo. Obvelja tudi predlog, da morajo blagajnični uradniki položiti kavicijo. — Asistentu Debevcu se vrne kavicija, vodstvu botaničnega vrta se zviša podpora za 100 gld., „Glasbeni Matici“ se za dobiček dovoli 50 gld. — V kuratorij za višjo dekleško šolo so izvoljeni: dr. Bleiweis, Grasselli, Orožen, Senekovič (načelnik), Šubic, Valentinčič in vodja Hubad.

(Iz Šmarja.) Iz ljubezni do resnice moramo dopis iz Šmarja v „Slovenec“ št. 70 tako popraviti: G. Ivan Babšek, trgovec v Šmarju sprejema vselej tudi denarna pisma, kar lahko spričujejo župnijski urad, občinski urad, boletni urad deželne naklade, oddelek užitninjskega zakupa, kakor tudi vsi drugi ljudje. On celo iz svojega plačuje došli denar, da ni treba hoditi prejemnikom na Grosuplje ponj in oddaja in sprejema tudi poštna pošiljatve in napreza zbok tega voz, kar ni njegova dolžnost. Nadalje postaja ni oddaljena od Šmarja pet minut, temveč sedem minut in to samo za krepke moške korake. Ker je bil pisan že prejšnji dopis v imenu in iz srea vse pametne večine Šmarjcev in okoličanov, zato se čudimo ponižni hvaležnosti zadnjega dopisnika in po pravici lahko slutimo, da ga je pisal iz nasprotja do vrlega moža, ki ga omenja v dopisu. — d.

(Odprt promet.) Na progah Ljubljana - Straža in Grosuplje - Kočevje je z današnjim dnevom odprt zopet obojni, t. j. obojni kakor tudi tovarni promet.

(Nadzorovanje železnic.) Pretekli teden nadzoroval je progo Rudolfovo in obe progi dolenjskih železnic direktor g. Scala iz Beljaka in se mudil tudi v Ljubljani en dan zatem pa se podal v tem poslu drugam.

(Šolske knjige za uboge učence.) Svota, za katero ima c. kr. zaloga šolskih knjig na Dunaji oddati revnih knjig za šolsko leto 1895/96 kranjskim ljudskim in meščanskim šolam, določena je vsled ministerskega odloka za bogočastje in nauk na svoto 1741 gld. 72 kr. OI te svote pripada po razmeri šoli obveznih otrok za šolski okraj: Postojina 142 gld. 19 kr.; Kočevje 170 gld. 78 kr.; Krško 197 gld. 74 kr.; Kranj 169 gld. 65 kr.; Ljubljana mesto 80 gld. 91 kr.; Ljubljana okolica 173 gld. 41 kr.; Litija 136 gld. 60 kr.; Logatec 157 gld. 23 kr.; Radovljica 92 gld. 65 kr.; Novo Mesto 173 gld. 93 kr.; Kamnik 139 gld. 95 kr.; Črnomelj 106 gld. 69 kr. Dotične prošnje vpošljejo naj c. kr. okrajni šolski sveti, proseči revnih šolskih knjig, do dne 1. junija t. l. naravnost osrednjemu ravnateljstvu zaloga šolskih knjig na Dunaji.

(Nov nemški prerok.) V Berlinu se zelo čita fantastični plod nekega Berlinca, ki se nazivlje „Veliki Nemec“ in je izdal pod zaglavjem „Germania triumphans“ knjižuro, prerokujočo dogodjaje od l. 1900 do l. 1914. V tem — poslednjem letu — kakor prerokuje „veliki Nemec“ — dospeje močnost Nemčije do svojega vrhunca in Ruska bo poteptana v prah. Kako se ima spolniti ta sanjarija „velikega Nemca“? Uresniči se v vojni, katero vojuje trozveza z Nemčijo na čelu proti Francoski in Ruski. Najprej bode uničena Francoska in na to bode Ruska tako strašno zdrobljena, da ne bode nič ostalo ni od Ruske, ni balkanskih kneževin.

Vojna se završi vsled izjave „velikega Nemca“ s petrograjskim mirom, ki prisodi Avstriji nek košček Besarabije, balkanske dežele se pa izročé nemškemu princu; pobaltiške pokrajine, Litva, Poljsko, Krim in Kavkaz pa pograbi Nemčija kot svoj plen. Poljake pa preseli v nemške naselbine v Afriki. „Tako sanjari na ruski račun — pravi nek petrograjski list — ta Nemec, čegar domišljija tako preveva glupost, da človek ne more prepoznati, kaj je pri avtorju večje: obrazotvornost ali neumnost“. — Seveda Nemci požirajo i take nesmisle, samo da lagodi njih narodni prenapetosti.

(Tečaj za ribiče.) Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo je na predlog samostalnega ribarskega odseka kmetijske družbe kranjske odredilo z odlokom št. 3664 z dne 20. februarja t. l., da naj se vrši petdneven poučen tečaj za ribiče, v katerem bode poučeval gospod Ivan Franko, c. kr. profesor v Ljubljani. Vsled tega razglasuje kmetijska družba naslednje: 1. Tečaj se node vršil od dne 16. pa do vštete dne 20. aprila t. l. v ribogojnem zavodu imenovanega odseka na Studencu pod Ljubljano. 2. V tečaj se sprejmo le ribiči, drugi pa izjemno le v kakem uvaževanja vrednem slučaju. 3. Vsak obiskovalec tečaja bode dobil po 2 gld. na dan, za pot pa primerno odškodnino z ozirom na oddaljenost njegovega doma od Ljubljane. — Prošnje za vsprejem naj se pošljejo kmetijski družbi tako, da jih dobi najkasneje do dne 4. aprila t. l. Prošnjam je priložiti potrdilo pristojnega županstva, da se prosilec res živi z ribštvom.

Društva.

(Hranilnica in posojilnica v Spodnjem Dravbergu) je imela 1894 l. 88.543 gld. 33 kr. denarnega prometa, t. j. 27.305 gld. 84 kr. več, kakor 1893 l. Udov je pristopilo 53, odstopili so 4; ostalo koncem leta 476, t. j. 49 več kakor 1893 l. Udje imajo na dobrem 81 glavnih deležev po 10 gld., 615 upravnih deležev po 1 gld. in nevzdržnih obresti od deležev vkup 1715 gld. 92 kr. Hranilnih vlog se je na novo vložilo 28.393 gld. 06 kr., vzdignilo 14.938 gld. 38 kr. Obresti se je pripisalo 2355 gld. 76 kr., in je stanje hranilnih vlog koncem leta s pripisanimi obrestmi vred 75.065 gld. 27 kr., t. j. 15.810 gld. 44 kr. več, kakor 1893 leta. Posojil se je na novo dalo 18.136 gld. 90 kr., povrnilo pa 8050 gld. 39 kr., ostalo tedaj koncem leta 70.501 gld. 11 kr., t. j. 10.086 gld. 51 kr. več, kakor 1893 l. Čisti dobiček znaša 781 gld. Splošni rezervni fond je narastel na 1531 gld. 48 kr., posebni, za slučajne zgube na 1703 gld. 48 kr.; vkup 3234 gld. 96 kr., t. j. 271 gld. 37 kr. več, kakor 1893 l. Upravno premoženje (zadružno stanje) je 81.301 gld. 20 kr., t. j. 17.087 gld. 19 kr. več, kakor 1893 l. — Pri obnem zboru dne 20. t. m. se je sklenilo, da se obresti znižajo za 1/2 %, namreč pri posojilih na 5 % in pri hran. vlogah na 4 %. — Od čistega dobička se je dovolilo za velikovsko šolo Ciril-Metodove družbe 200 kron (tudi lani se je darovalo v ta namen 200 kron!) Ostala svota se pripiše posebnemu rezervnemu fondu.

Narodno gospodarstvo.

Posojilništvo.

Želeti je, da bi slovenske Raiffeisenove posojilnice vsprejele v svoja pravila vse tiste določbe katere so principijelne pri Raiffeisenovih posojilnicah. Samo take posojilnice imajo po zakonu od 1. junija 1889 pravico, da kolekujejo dolžna pisma (izvzemši tista, ki se vključijo) in pobotnice o prejetih obrestih in vračilih po lestvici I. Posojilnice, katere hočejo dobiti ugodnosti, narede prošnjo na c. kr. urad za odmerjenje pristojbine Prošnji se prilože zadružna pravila, iz katerih se mora razvideti, 1. da jeden zadružni delež ni večji kot 25 gld., 2. da se zadružni deleži ne obrestujejo ali pa vsaj višji ne, kot vloge, 3. da se dobiček ne deli med ude, temveč prideva rezervnemu zakladu, 4. da se dajajo posojila samo udom, pri tem pa se menice nikdar ne rabijo, 5. da razlika med obrestovanjem vlog in posojil ni večja kot 1 1/2 %, 6. da je zaveza zadruge neomejena, 7. da je zadruge ustanovljena za jedno samo ali vsaj ne za veliko občin. Prošnja, katere ni treba kolekovati se lahko vloži tudi po c. kr. davčnem uradu. — d —

Dunaj, 27. marca (brz. por.) Občni zbor „Länderbanke“ je jednoglasno odobril predlog uprav-

nega sveta, naj se od čistega dobička 4.598.765 gld. določi dividenda po 16 gld. Upravnemu svetu se je jednoglasno izreklo priznanje.

Telegrami.

Dunaj, 28. marca. (Državni zbor.) Ko je dogovoril Plener, je poklical predsednik poslanca Biankinija k redu, češ, da je razžalil zadersko gosposko. — Minister Bacquehem je pobijal napade na češkega namestnika Thuna in je poudarjal, da gospodarsko življenje nima nič škode zavoljo izjemnega stanja. Navajal je več vspehov, ki so se zadnji čas pokazali na Češkem v kulturnem in gospodarskem oziru. Odločno se je ustavil Biankinijevim napadom na dalmatinsko vladu in je dejal, da je popolnoma zadovoljen s koristnim delovanjem dalmatinskega deželnega zbora. (Živahno odobravanje.) — Ko je še govoril poslanec Menger, je vstal glavni govornik proti dr. Lueger, ki je v obširnem govoru napadal ministra Madejskega, kako spravlja svoje sorodnike v državne službe. — Minister dr. Madejsky odgovarja, da ne dopušča njegova čast, da bi odgovarjal osebnim napadom. — Abrahamovič brani na to v imenu Poljakov naučnega ministra. — Suess in poročevalec Szczebanowski še govorita. Na to se vsprejme proračunski provizorij v drugem in tretjem branju. — Prihodnja seja bo jutri.

Dunaj, 29. marca. Na oistre napade Luegerjeve je naučni minister Madejski odgovarjal zelo razdraženo, a malo stvarno, zatrjujoč, da se mu ne zdi vredno odgovarjati na napade Luegerjeve, pač pa da bode vsikdar po svoji vesti in po svoji prisegi nepristranski postopal v svojem delokrogu. Ker je bila z ministrovim odgovorom razprava zopet otvorjena, govoril je Lueger, trdeč, da je odgovor ministrov najbolji dokaz, kako pravo je on zadel s svojimi napadi. — Poslanec Robič omenja, da se nahajajo slovenski poslanci v Hohenwartovem klubu v nekako čakajočem stanju nasproti vladi. Sme pa zatrditi, da bodo oni in z njimi velika večina slovenskega naroda pripravljeni vladu pošteno in odkrito podpirati, kakor hitro bo pokazala voljo pospeševati kulturne in gospodarske koristi slovenskega naroda. Poslanec dr. Gregorec pojasnjuje v stvarnem popravku proti Mengerju, da Slovenci ne zahtevajo slovenske gimnazije v Celju iz političnih, marveč iz kulturnih, vzgojeslovnih ozirov. Okrajni glavar Wagner je cesarju rekel pri zadnjih vajah, da so mesta in trgi na Spodnjem Stajerskem nemški, le dežela da je slovenska; vendar pa je pozneje isti okrajni glavar našel dva slovenska trga, kjer je krošnjari s slovensko gimnazijo. Predsednik je govornika ustavil, češ, da spravlja v razpravo osebo cesarjevo. Dr. Gregorec le še stvarno popravi, da Menger gledé Celja ničesar ne vé.

Dunaj, 29. marca. Sinoči je bilo pri naučnem ministru Madejskem vsprejemen večer. Vdeležili so se ga Kalnoky, Windischgrätz z ministri, Kallay, diplomatski zbor in generali.

Budimpešta, 28. marca. Vsi poslanci, ki jih je v včerajšnji izjavi imenoval volilni predsednik Tarnoczy, so poslali svoje sekundante, mej njimi tudi grof Julij Szapary. Tarnoczy je razžalitev glede Szaparyja preklical, ker ta dne 26. t. m. ni govoril v zbornici in ni vmes klical. S tem je zadeva Szapary-Tarnoczy poravnana.

Budimpešta, 28. marca. V zbornici so na dnevnem redu peticije raznih narodnostij. Poročevalec Horvath predlaga, naj se priporoče ministerstvu v rešitev. Grof Apponyi podpira ta predlog in poudarja, da mora vlada resno se lotiti narodnostnega vprašanja in je rešiti. — Narodna stranka ni v nobeni zvezi z ljudsko stranko in pazi le na pra-

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh

v **kurznem listu**
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

